

Postni pastirski list goriškega nadškofa za leto 1948

Karel Margotti

po božji in Apostolskega sedeža milosti nadškof in metropolit goriški knez Svetega rimskega cesarstva, itd. itd.

častiti duhovščini in vsem vernikom pozdrav in blagoslov!

Častiti bratje in predragi sinovi in hčere!

Medtem ko draga nam podoba brezmadežnega Srca Marijinega nadaljuje svoje »romanje« po naši nadškofiji in vsepovsod deli materinsko tolažbo in blagoslov, se bliža sv. postni čas.

Prišla je torej ura, ko moramo vsem vernikom Naše nadškofije spregovoriti o važni dušnopastirski zadevi, kakor Nam nalaga višjepastirska služba in očetovska ljubezen do poverjenih Nam duhovnih otrok.

Govoriti vam hočemo o neki zadevi, ki se bo komu zdela za pastirja duš neprikladna, ker je v zvezi s političnim življenjem in državljskimi dolžnostmi Naših vernikov. Vemo, da Nam bodo očitali, da uganjamo politiko. Toda če se politika slabo vodi in zlorablja, lahko postane orožje v rokah sovražnikov Boga in duš in povzroči veliko škodo veri in npravstvu. V takih primerih je sveta dolžnost Cerkev, da dvigne odločno svoj glas in zahteva od svojih vernikov s Kristusovimi besedami: *Dajte Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega!*

Vse stvari so od Boga — za Boga

Bog je Stvarnik in Gospod vseh stvari. Ustvaril jih je sebi v slavo. Vse stvari, ki so nižje od človeka, je Bog ustvaril neposredno za človeka, t. j. da človek po njih spozna svojo Boga in njegove lastnosti, ki se v vseh bitjih več ali manj zrcalijo. Človek sam pa naj bi iz stvari spoznal Boga častil, mu služil in ga ljubil ter se tako po smrti večno zveličal v nebesih. — Od Boga — za Boga, to je izvor in namen vsega stvarstva. Nihče ni tako jasno kot Kristus pokazal človeku smisla njegovega lastnega bitja in vseh bitij, ki ga obdajajo. S svojim zgledom in božanskim naukom nas je učil, da moramo v vseh rečeh iskati le božje volje in slave. Po njegovem nauku mora biti naša prva skrb, da v vsem in povsod najprej uveljavimo božje kraljestvo, t. j. priznanje njegovega gospostva, njegove volje, njegovih zapovedi, ki so vtisnjene v človeško srce, napisane na tablah sinajskega postavodajalca, oznanjene na različne načine po prerokih, v poslednjem času pa predvsem po učlovečenem Sinu božjem in njegovi nezmotljivi Cerkvi.

Tudi človeška družba mora služiti Bogu

Iz tega je razvidno, da mora biti človek podvržen božjemu kraljestvu ves in z vsemi odnosaji do ljudi in stvari, ki ga obdajajo. Bogu mora služiti ne le kot posameznik, ampak tudi kot družabno bitje v družini in družinskih družabnih krogih do materinskega občestva. Torej ni mogoče, da bi bil kdo človek po božji volji, ako izpolnjuje zapovedi le kot posameznik, a isto

voljo božjo krši kot družinski oče, mati, mož, žena, sin, hči — ali kot državljani ali kot človek, ki ima kako besedo v mednarodnem življenju.

Kdor bi hotel trditi, da ima Bog pravico govoriti le od duše do duše, da pa nima pravice zapovedati, ko gre za odnose med človekom in človekom v širših občestvih, kot je n. pr. država, bi delal svojemu Stvarniku veliko krivico in bi bil gotovo slabši od poganov, ki ne poznajo razodetja.

To je veljalo v vseh časih in na vseh krajih. To veliko resnico in najvažnejšo dolžnost vsega človeštva napram Bogu pa moramo v današnjih dneh prav posebno naglasiti in poudariti. Saj že nekaj desetletij gledamo z zaskrbljenostjo, kako hočejo brezverci vso človeško družbo poposvetnjati, odtrgati od Boga in njegove Cerkev, zabrisati vse sledove vezi, ki jo spominjajo, da je tudi ona božja stvar, ki mora Bogu služiti.

Kako je tudi svetna družba dolžna Bogu služiti?

Kako pa je tudi svetna družba dolžna Bogu služiti? — Gotovo ne tako kot n. pr. Cerkev, katere neposredna dolžnost je ljudi poučevati in vzgajati v zadevah, ki se tičejo Boga in večnega zveličanja. Posvetne družbe imajo neposredno le tustranske namene, t. j. so dolžne podpirati človeka, da raste v naravnem spoznanju ciljev in potov tustranske sreče in popolnosti, ter mu pomagati, da to srečo doseže. Zelo bi se pa družba varala, ako bi hotela ustvarjati kako tustransko človeško blaginjo brez Stvarnika ali celo proti njemu, kajti le od Boga izvira tudi vse tustransko dobro in brez njegove Previdnosti in blagoslova je vsako človeško delo prazno in vodi le v pogubo. Ko je Bog na Sinaju oznanjal svoje zapovedi, je izrecno poudaril, da je na izpolnjevanje teh zapovedi navezana vsa sreča, kakor je z njih kršitvijo združeno vsako gorje in božje prekletstvo.

Zato je vsaka človeška družba — torej tudi država — dolžna priznavati v zakonodaji in v vsem življenju svojega Stvarnika in njegove sv. zapovedi. Prav tako je dolžna spoštovati tudi Cerkev in ji pustiti popolnoma neokrnjeno vso tisto svobodo, katera je tej božji ustanovi potrebna ali tudi le koristna, da more uspešno vršiti svojo nalogo, t. j. posvečevati vse narode in jih voditi k Bogu.

Kako velika družabna zabloda bi torej bila tista, ki bi gnala državne voditelje narodov k predrznemu prizadevanju, da bi človeka kakor koli osrečili na ta način, da bi v njem ubijali misel na Boga in njegove zapovedi in zatirali tisto ustanovo, ki ima to posebno nalogo, da ljudi vzgaja za Boga in nebesa, t. j. Cerkev.

Ločitev Cerkev od države

Ta zabloda, ki smrtonosno razkrajja človeško družbo in jo peha iz nesreče v nesrečo, je vodilo tistih, ki med našim ljudstvom tako močno poudarjajo potrebo ločitve države od Cerkev. Ta stvar ne bi pomenila največje nesreče, ako bi jo razumeli tako kot v nekaterih državah, kjer uživa Cerkev zares popolno svobodo in se država

nikakor ne vtika v cerkvene zadeve, kakor se tudi Cerkev ne vtika v zgolj državne posle, pač pa državljan ne najuspešnejše vzgaja, da iz ljubezni do Boga vestno izpolnjujejo tudi vse pravne državne postavbe in dolžnosti.

Toda med nami poudarjajo ločitev Cerkev od države ljudje, ki bi radi ločili državo od Cerkev tako, kakor se dandanes marsikak nezvest in pokvarjen mož loči od svoje zakonske žene, ko jo najprej zaničuje, potem pretepa in skuša izstradati, nazadnje pa jo vrže na cesto ali ubije.

Tega nauka se zelo radi oklepajo ljudje, ki so najprej zavrgli božje zapovedi in si do neznanosti otežili vest, katero so potem skušali pomiriti s tem, da so vero popolnoma zavrgli. In to vero, ki jim vedno vzbuja slabo vest, bi radi z uničenjem verskih ustanov in predstavnikov popolnoma zatrli. Tako upajo ti grobi materialisti, da jim bo uspelo pozabiti na večnost in na težki obračun na njenem pragu ter si zgraditi popolno srečo na tej zemlji. Ta pa je bila, je in bo kljub takemu početju solzna dolina predvsem za grešnike, ki so zavrgli upanje na stalno bivališče v večni domovini.

Družba, ki bi vrgla iz svoje srede Boga in Cerkev, bi bila podobna človeškemu telesu, ki ga je zapustila neumrljiva duša; bila bi mrljiv, ki širi okrog sebe smrad, trup in smrt. Taka družba ne bi odgovarjala svojemu prvemu namenu: ne bi bila Bogu v slavo in ne človeku v pomoč na poti v večno domovino, kar morajo biti človeku prav vse stvari. Taka družba bi bila zrela za uničenje kakor vsaka stvar, ki ne ustreza svojemu namenu.

Vprašanja, na katera si mora jasno odgovoriti vsak veren katoličan

Zdaj vas prav odkrito vprašamo, dragi verniki: Ali ste vi za tako državo? Ali ste vi za to, da bo naša država brez Boga in brez božjega blagoslova? Ali ste vi za to, da se država spremeni v veliko vzgajališče ljudi brez Boga in vere? Ali ste vi za to, da postane država družba ljudi, ki so podobni nespametni živini brez vsakega spoznanja duhovnih dobrin in brez hrepenenja po njih, čreda, ki se gnete okrog korita gmotnih dobrin, od katerega se drug drugega odvijajo, ob katerem se iz zavisti in sovraštva pobijajo ter drug drugega pokončujejo? Ali hočete, da se taka družba drži skupaj brez vezi ljubezni in pravice s samo silo, tako da bo v njej na eni strani ozek krog brezsrčnih valptov in nasilničev, na drugi pa ogromna čreda sužnjev, polnih sovraštva in onemogle jeze in maščevalnosti — prava podoba pekla?

Vsa ta vprašanja so največje važnosti prav danes. Vi vsi morate takoj odgovoriti, ali ste za državo, kjer vlada Bog in se v njej spoštujejo resnica, pravičnost, ljubezen, vzajemno sodelovanje vseh za blagor vseh — ali pa ste za državo brez Boga, kjer ni ne resnice ne pravice ne ljubezni ne sočutja ne usmiljenja ne sodelovanja med raznimi stanovni in posamezniki, ampak le laž, krivica, sovraštvo in na-

silje.

Pa ne zadostuje samo odgovor na ta vprašanja. Vprašati vas moramo še več! Ali ste pripravljene vse storiti, kar je v vaših močeh, da se država spet popolnoma pokristjani in postane dom srečnih otrok božjih? Ali ste pripravljene za tako državno občestvo tudi kaj žrtvovati — ali pa se mislite dati vkovati v okove suženjstva hudobnega duha brez vsakega odpora? Ljudje si večkrat iz strahu pred majhnimi žrtvami spletajo najstrašnejše biče, katerih se potem na noben način ne morejo rešiti, čeprav bi radi v ta namen do prinesli največje žrtve.

Volitve odločilnega pomena za vero in Cerkev

Na ta vprašanja si morate dati prav jasen odgovor še pred letošnjimi državnoborskimi volitvami. Pri teh volitvah ne gre več samo za kake posvetne reči, ki nimajo nobene zveze z Bogom, Cerkvijo in dušami. Ne gre več za kake zgolj politične ali gospodarske ali socialne ali narodne ali upravne zadeve, niti ne za to, ali naj bo država monarhija ali republika. Za nobeno tako stvar se Cerkev ne briga, ker ona mora skrbeti le za božjo čast in blagor duš. Toda pri letošnjih volitvah gre prav ZA Boga in DUŠE. Na volišču se bosta borili za oblast v državi predvsem dve stranki, vse druge stranke same na sebi nimajo za versko življenje nobene posebne važnosti, ampak bodo veri in npravstvu v srečo ali pogubo le v toliko, v kolikor bodo podprle eno ali drugo teh dveh odločujočih strank.

Dve stranki sta glede vere popolnoma jasno opredeljeni

Kateri sta ti dve stranki? a) *Ena je komunistična, ki se na vse načine vsiljuje vsem narodom in vsem stanovom ter jih skuša pridobiti z vsemi mogočimi lepimi obljubami.* Ta stranka govori in piše, kakor da bi bila edina zagovornica vseh pravic, zlasti pa pravic delovnega ljudstva. Narodnim manjšinam slovesno zagotavlja, da jim bo dala vse narodne pravice. Predstavlja se kot nekaka zdravnica in čarovnica, ki edina more ozdraviti vse bolezni človeške družbe. Poleg obljub splošne pravičnosti ponuja tistim, ki ji bodo pomagali do zmage, celo visoke denarne nagrade. V obljubah res ne more tekmovali s to stranko sploh nobena poštena stranka, kajti pošteni ljudje vedo, da obljuba dolg dela in da nihče ne more dati reči, ki jih nima. Le brezvestni ljudje morejo vse obljubljeni, ker samo oni morejo brez sramu lagati in prav tako lahko obljubiti kakor obljubo prelomiti. Ta stranka ima še danes to preveliko drznost, da vernikom obeta tudi svobodo vere in vesti, čeprav že ves svet ve, da se niso vera, Cerkev ter verniki še nikjer v tako velikem obsegu, tako prebrisano in z vsemi razpoložljivimi sredstvi preganjali, kakor se preganjajo prav v tistih deželah, kjer je zavlada komunizem.

Pred brezbožnim komunizmom svari sv. Cerkev vernike že sto let. Papeži in škofje so že neštokrat dvignili svoj glas in svarili vernike pred tem krivim

naukom, ki pomeni prav za prav popoln odpad od vseh krščanskih verskih in npravstvenih resnic. Veliki papež Pij XI. je pred enajstimi leti izdal celo posebno okrožnico, v kateri je vsem narodom sveta prav nazorno pokazal, kako veliko nesrečo bi prinesla zmaga te brezbožne sile vsem narodom, kateri bi ji pomagali do zmage. *Torej po toliko letih ne more biti med katoličani človeka, ki ne bi vedel, da svari Cerkev, katero smo vsi dolžni poslušati in ubogati, pred komunizmom kot pred največjo versko nevarnostjo, katera kaj lahko pripravi ljudi ne le ob zdravo, srečno in človeškega dostojanstva vredno življenje na tem svetu, ampak tudi ob večno življenje.* Zato pa tudi ni mogoče dvomiti, da noben kristjan ne more dati brez velikega greha svojega glasu komunistični stranki. Človek, ki bi pri volitvah iz katerega koli vzroka dal svoj glas komunistični stranki, bi se zelo pregrešil proti svojemu Bogu, sv. Cerkvi, svojemu narodu in svoji lastni družini, — predvsem pa proti svoji duši in proti dušam svojih nedolžnih otrok, katere bi na ta način izročil na milost in nemilost največjim sovražnikom zveličanja.

Mi na mejah dežel, izza katerih prihajajo dan za dnem obupni klici komunizmu usuzjenih narodov, bi se s podpiranjem komunizma še prav posebno pregrešili in bi zaslužili največje kazni božje, ako bi se vkljub vsem dosedanjim groznim izkušnjam tako trpečih bratov še nadalje pustili slepiti od komunističnih lažnih obljub in bi še nadalje sodelovali z najbolj zločesto silo teme, ki je kdaj bičala grešni svet.

Ne pustite se slepiti od narodnih gesel!

Mnogi se dajo slepiti od narodnih gesel in obljub narodne svobode in pravičnosti. Slovesno izjavljamo, da se Cerkev ne peča in noče pečati z zgolj narodnimi vprašanji, ker ne spadajo neposredno v njen delokrog, vendar vas mora prav resno posvariti pred sovražniki vere in duš, ki bi vas radi zavedli v verske in npravstvene zmote in druge nesreče s poudarjanjem narodnih gesel in obljub. *Komunizem, ki povsod brez srca in vesti preganja na vse mogoče načine ljudi svoje lastne krvi; komunizem, pred katerim morajo bežati povsod, kjer vlada, najboljši sinovi lastnega naroda v mrzlo in večkrat tudi zelo krivično tujino, da si rešijo golo življenje, ta komunizem je zgubil prav vso pravico, da govori o kakem rodoljubju.* Kako naj govori kak brat o ljubezni do svojega doma in rodu, ako njegovi najboljši bratje in sestre bežijo iz domače hiše pred njim, ker brezvestno uničuje dom in preganja svojo lastno kri?

Vsak človek, ki bi se iz narodnih nagibov odločil za komunizem in bi ga pri volitvah podprl, da pride do oblasti, bi se ustavljal spoznani resnici in bi tako grešil proti Svetemu Duhu, kar bi bil po Jezusovem nauku neodpušljiv greh.

Iz tega sledi, da pravi katoličan ne more in ne sme prosto voljno glasovati (gre za svobodne volitve!) za komunistično stranko brez velike pregrehe.

Pripravljen mora biti rajši na največje žrtve, kakor da bi so deloval pri tako veliki krivici, kakršna čaka pod komunistično vlado Cerkev, narod in človeško družbo sploh.

b) *Druga stranka, katera se v tej uri ponuja krščanskim volivcem, je krščanska demokratična stranka. Nočemo trditi, da je ta stranka najbolj idealna možna krščanska stranka. Tudi tega ne trdimo, da so vsi kandidati nje ne volivne liste nujno najbolj zgledni kristjani. Vse, kar je človeško, je pomanjkljivo. Toda v sedanjih razmerah in težkih okoliščinah je v Italiji samo ta stranka taka, da jo lahko z mirno vestjo priporočimo vsem katoličanom.* To pa samo zato, ker samo ta stranka nudi zanesljivo poročilo, da bo v državnem življenju branila koristi Cerkve in duš. Samo ta stranka priznava danes v Italiji socialno kraljestvo Kristusovo, t. j. samo ta stranka dela na to, da bi se krščanska načela uveljavila v državnem življenju. Vemo, da ji ta naloga tudi v primeru popolne zmage ne bo lahka, vemo tudi, da se bo mogla kdaj v kakem vprašanju zmotiti in morda kaj narobe ukreniti. Toda vemo tudi in zaupamo iz tehtnih razlogov, da njen voditelj ne bodo tako ozkosrčni in samozavestni, da ne bi hoteli sprejemati dobrohotnih nasvetov in da ne bi hoteli pri državni zakonodaji in upravi izvajati vseh konsekvenc ali posledic, ki izhajajo iz načel krščanskega svetovnega naziranja. Med te spadajo gotovo tudi načela o pravičnem ravnanju z narodnimi manjšinami, katerim se morajo zavezati vse narodne pravice in popolna enakopravnost z državljanji večinske narodnosti. S krščansko demokracijo bomo lahko vsaj razpravljali in se pogajali ter skušali uveljaviti krščanska načela pravičnosti in državni zakonodaji in upravi; z zmago komunistične stranke pa bi se nehala vsako koristno razpravljanje in bi nam ostala samo poganska, človeka in kristjana nevredna sužnost.

Poslušajte glas sv. Matere Cerkve in ravnajte se po krščanski vesti!

S tem smo povedali vse glavne stvari, ki smo jih bili dolžni povedati v tej odločilni uri. Verniki, ki bodo poslušali Naš glas v tej — poudarjamo močno še enkrat — izrazito verski zadevi, bodo izpolnili svojo dolžnost in

bodo mogli biti v vsakem primeru mirni. Mirna vest pa je naš največji zaklad na zemlji.

Če bi pa kdo iz hudobije ali zaslepljenosti ta naš glas preslišal ali nam kake posvetne nagibe podtikal, naj pripiše sebi in tistim, od katerih se je dal preslepiti, vso nesrečo, ki bo nujno prišla nad nje in njihov rod zaradi nepokorščine napram sv. Cerkvi, kateri ne bodo mogli nikdar očitati, da jih ni prav resno posvarila, ko so hodili ob robu tako usodnega prepada.

Potreba katoliškega tiska, predvsem pa molitve in žrtev

Vse dobre vernike spodbujamo, naj skrbijo, da se bodo te besede razglasile po vsej deželi in da ne bo človeka med nami, ki bi taval glede te tako važne zadeve v temi. Ob tej priliki vam zelo toplo priporočamo, da berite in širite katoliški tednik. Dandanašnji, ko lažniva propaganda neprestano zavaja vernike v zmoti, ni mogoče, da bi povprečen človek ostal trden v katoliških načelih glede javnega življenja, ako ne zajema neprestano luči in jasnosti glede teh vprašanj iz katoliškega časopisa. Apostolske duše vabimo, naj posvetijo svoje najboljše moči širjenju katoliškega tiska. To je letos posebno važna apostolska zadeva.

Delati moramo, kakor da bi vse dobro zaviselo samo od nas. Toda obenem moramo tudi tako goreče moliti, kakor da bi vse zaviselo samo od božje pomoči. Zato naj odrasli in otroci pri zasebnih in javnih molitvah neprestano molijo, da bi Bog vse katoličane tako razsvetlil, da bodo spoznali svojo veliko odgovornost in dolžnost v tako važni zadevi in se tako obvarovali največje nesreče: strahovlade in sužnosti brezboštva.

Dušam žrtev pa kličemo: Zrtvujte se tudi v ta namen! Vsi ostali pa jim pri tem pomagajmo po svojih močeh.

Na vse Vas, č. bratje, in na Vam izročene vernike kličemo luč in moč Sv. Duha ter tolažbo brezmadežnega Sreca Njegove Neveste in naše Matere Marije in Vas blagoslovljamo v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.

Dano v Gorici dne 2. februarja 1948, na praznik očiščevanja bl. Device Marije ali svečnice.

† KAREL, nadškof

Še en pogled na versko življenje v Rusiji

Hrvatski verski list »Gore sreca« pri naša pod zgornjim naslovom sledeče vesti: »Versko življenje pravoslavne cerkve v Moskvi je osredotočeno v cerkvah, katerih je odprtih 45 v mestu samem. Nekaj drugih nameravajo obnoviti, ker so bile med vojno poškodovane. To pomeni, da se bo število cerkva v Moskvi povečalo. Pravijo, da je sodelovanje vernikov pri božji službi veliko. Ob nedeljah se vrši sv. maša po dvakrat, kar je velika novost za pravoslavno cerkev, kjer je bila v navadi vedno le ena sama maša na dan v vsaki cerkvi, tudi ob praznikih. Verniki se udeležujejo v lepem številu tudi sv. zakramentov.

Sv. spoved v Rusiji

Do sedaj je bila pri pravoslavni navada, da so opravljali navadno skupno javno spoved vseh vernikov v cerkvi, zadnje čase pa so začeli po običaju zapadne cerkve uvajati tajno spoved. Sedanjemu ruski patriarh Aleksij je že kot petrogradski nadškof zahteval od svojih duhovnikov, da so, kolikor le mogoče, sprejemali posamezne spovedi vernikov. Svetoval je svojim duhovnikom, da tudi v takih primerih, ko je obča spoved nujna, vendarle skušajo doseči, da se verniki vsaj na kratko obdolžijo svojih grehov v tajni spovedi, predno pristopijo k sv. obhajilu.

Gorečnost pravoslavni duhovnikov

Še do nedavno je pravoslavno svečeništvo zelo poredko pridigovalo v cerkvi in poučevalo vernike, danes je temu povsem drugače. Ako bi danes duhovnik ne pridigal, bi mu očitali, da se ne drži ene svojih glavnih dolžnosti. V Moskvi pridigajo po vrsti vsi mestni župniki.

Pravoslavni vesoljni zbor

Moskovski patriarh Aleksij se že dolgo časa trudi, da bi sklical v Moskvo vesoljni zbor pravoslavne cerkve. To njegovo prizadevanje podpira tudi država. Zbor bi se bil moral vršiti pred teko jesen. Ali do otvoritve ni prišlo iz raznih »tehničnih« razlogov. (Zdi se, da zato ni prišlo do vesoljnega zbora, ker se ga nekateri pravoslavni patriarhi izven Rusije niso hoteli udeležiti; predvsem ni hotel o tem nič slišati cagirajski patriarh, ki je še vedno glava vzhodnih pravoslavni cerkva). Metroplit Gregorij je kot odposlanec ruske cerkve potoval po Ameriki in obiskoval pravoslavne naselbine z namenom, da bi jih združil med sabo in jih povezal s moskovskim patriarhom. (Zdi se, da mu to potovanje ni uspelo in da se je moral vrniti domov s precej klavnimi uspehi). Pravoslavni vesoljni zbor bi moral razpravljati o sledečih vprašanjih:

Kaka je razlika med sodobnimi grešniki, n. pr. brezverci — skrunilci nedelj in praznikov — sleparji — razuzdanci itd., in komunisti? Prvi kličejo božjo šibo, drugi pa so božja šiba.

njih: 1. Odnosaji med Vatikanom in pravoslavno cerkvijo v zadnjih 30 letih; 2. Stališče pravoslavne cerkve do tako zvanega ekumenskega gibanja (gibanje za zedinjenje vseh cerkv); 3. Priznanje veljavnosti duhovniškega posvečenja v anglikanski cerkvi; 4. Odnosaji ruske pravoslavne cerkve do starih vzhodnih cerkv; 5. Vprašanje koledarja in drugih cerkvenopravnih zadev.

Opombe

Tako piše list »Gore sreca«: K temu poročilu bi mi dodal nekaj opomb za boljše razumevanje. Pravoslavna cerkev v sovjetski Rusiji še vedno živi in deluje, toda, kot je tudi iz tega poročila razvidno, je njeno delovanje omejeno le na življenje v svetici. V javnosti se cerkev ne sme pokazati. Dejstvo, da so v Rusiji zelo redke cerkve še vedno odprte (dvomimo, da jih je v Moskvi od prejšnjih več sto tudi le še 45) in da so tam še vedno duhovniki in škofje, ne pomeni, da komunizem ni proti veri in proti Bogu, temveč nam pove le to, da komunizem niti v Rusiji, svojem paradizu, kjer nemoteno gospoduje že 30 let, ni mogel uničiti cerkve in izriniti

ljudem iz sre vere v Boga. Prizadeval si je pač dovolj, da bi to oboje dosegel, kakor nam zgovorno pričajo pisana in ustna poročila, ki so prihajala in še prihajajo iz sovjetskega paradiza. Usuznjati hoče pravosl. cerkev, da bi mu pomagala pri njegovih ekspanzivnih težnjah. Zlasti pa bi rad še nadalje slepil svet, ki ga še ni podjarmil, s trditvijo, da ni proti veri. Kar je v Rusiji še bogoslužja, služi propagandi v zunanjem svetu.

Dejstvo, da uživa del pravosl. cerkve zaslonbo pri državnih oblasteh in delno svobodo, ne pomeni, da uživa svobodo tudi katoliška cerkev. Ta je, kakor je sv. oče lanj vsemu svetu glasno potopil, izročena hudemu in težkemu preganjanju v vseh pokrajinah širnega sovjetskega imperija; v Galiciji, Ukrajini, v baltskih državah in povsod drugod, kamor sega vpliv ruskega komunizma. Toda dejstvo, da pravosl. cerkev tudi po 30 letih najhujšega zatiranja še vedno živi, nam daje trdno zaupanje, da bo še bolj prestala uro svoje preizkušnje katoliška Cerkev, ki je edina dobila obljubo: »Peklenska vrata je ne bodo premagala.«

MAHATMA GANDHI

Dne 30. januarja t. l. je pod morilnimi streli svojega rojaka, ki mu je divja nacionalistična strast oborožila roko, izdihnil največji sin Indije Mahatma Gandhi. Napaden je bil, ko je bil na poti, da opravi svojo vsakdanjo molitev. Vsa Indija je zajokala ob njegovi smrti in ves svet se je zgrozil nad zločinom in izrazil svoje občudovanje za velikega Indijca in žalost nad njegovo tragično smrtjo. Gandhi ni bil voditelj in navadnem pomenu besede, še manj politik. Bil je duhovni vodja in prekop svojega ljudstva, katero je hotel osvoboditi in dvigniti predvsem duhovno.

Mohandas Karamchand Gandhi se je rodil l. 1869. v Porbandarju v Indiji iz ugledne in bogate družine, ki je bila zelo verna. Z 12 leti se je že poročil, z 19 pa je odšel v London, da tamkaj dovrši svoje vseučilišne študije. Pred odhodom v London je materi obljubil, da bo živel čisto in da se bo vzdržal vina in mesa. V Londonu je preživel tri leta. L. 1891. se je kot mlad odvotnik vrnil v domovino. Njegovo javno delovanje v prid indijskemu ljudstvu se začne l. 1893, in sicer v Južni Afriki, kjer je Gandhi bival in delal med svojimi številnimi rojaki izseljenci. Položaj Indijcev v Južni Afriki je bil takrat obupen: preganjani so bili in izkoriščani kot živina. Gandhi se je 20 let boril za njihove pravice in je končno le uspel, da je britanska vlada naklonila Indijcem v Južni Afriki vsaj nekaj svobode in pravic. Med prvo svetovno vojno je stopil v angleško armado z upanjem, da bo Velika Britanija dala Indijcem neodvisnost prav radi pomoči, ki so jo Indijci nudili Angležem med prvo svetovno vojno. Toda varal se je in z njim milijoni Indijcev. Razočaran, toda ne obupan je začel po svetovni vojni svojo slovito borbo za svobodo Indije.

Njegov pokret je kaj kmalu zajel vso Indijo. Cilj gibanja je bil: swaradž (neodvisnost Indije), sredstvo: pasivni odpor. Gandhi je bil strašen sovražnik nasilja in prelivanja krvi. »Človeško dostojanstvo zahteva, da se ravnamo po višjem zakonu, po zakonu duhovne sile. Nasilje je zakon zveri. Hočem, da Indija izvaja zakon nenasilja, da se tako zave svoje sile, Indija ima dušo, ki ne more umreti. Ta duša lahko kljubuje vsem gmočnim silam celega sveta.« Tako je učil Gandhi, pri tem pa se je dobro zavedal in to tudi poudarjal, da nasilje ne pomeni suženjskega odobranja zločina in krivic, temveč da pomeni nasprotno mobilizacijo vseh duhovnih sil, ki so v človeku najmočnejše, za borbo proti zlu. Gandhi je bil globoko prepričan, da je duhovni svet neprimerno višji od snovnega, in zato je bil tudi neomajno prepričan o zmagi dobrega nad zlom. Boril se je za svobodo svoje domovine, toda brez sovražstva v srcu do neprijatelja. Njegovo bojno geslo je bilo: »Sovražim Anglijo, toda ljubim Angleže«. Sovražil je zlo, t. j. krivični sistem, ki je tlačil njegovo Indijo, toda ljubil je človeka, četudi mu je bil sovražnik. Zlo je hotel premagati,

ne da bi sam delal zlo in krivice, temveč z duhovnimi sredstvi, s prepričevanjem, z molitvijo, s postom (šestnajst velikih postov je podvzel v svojem življenju), z lojalno borbo tudi na političnem polju.

In s temi sredstvi je Gandhi zmagal. Po 20 letih trde borbe je pripravil močno Anglijo do tega, da je 15. avgusta 1947 dala Indiji neodvisnost. To je dosegel brez revolucije, brez hujškanja, brez sovraštva, brez prelivanja krvi. Tragično in značilno obenem je, da je padel kot žrtev tistih načel, ki jih je vedno v svojem življenju tako odločno obsojal. Njegovo ljudstvo mu je dalo časten naslov: Mahatma — velika duša — in s tem najlepše označilo vso velikost njegove osebnosti. Bil je velik duh, ki je z nepremagljivo silo veroval v svet duhovnih vrednot in se zanje boril. Dasi pogan, je bil po duši in prepričanju zelo blizu krščanstvu, katerega je visoko cenil. Njegov nauk in zgled kličeta modernemu nasilnemu svetu: Ne nasilje in sovraštvo, temveč ljubezen in duh bosta zmagala!

Slovenski begunci in esuli

Naše misli glede zadeve državljanstva in begunskih podpor, o kateri smo začeli pisati v zadnji številki našega lista pod naslovom: „Črka ubija - duh oživlja“

Merodajnim činiteljem v premislek

Naša navada je, da o vsaki stvari povemo jasno svoje mnenje, čeprav se s tem komu tudi zamerimo. Tako želimo tudi o tej zadevi povedati svojo misel, ki naj jo blagovolijo merodajni činitelji upoštevati v javni blagor.

Mirovne pogodbe kajpada ne moremo spremeniti ne mi in ne Italija, čeprav bi jo radi v marsikateri točki, ker je gotovo niso narekemale ne gospodarske ne druge koristi ljudstva, ki biva na tej zemlji že stoletja.

Nikjer pa ni rečeno v mirovni pogodbi, da bi Italija ne smela podeliti državljanstva tistim Slovincem, ki so sicer bivali 10. VI. 1940 na italijanskem ozemlju, ki je sedaj pripadalo Jugoslaviji, a sami želijo ostati italijanski državljanji še nadalje.

Tudi ni rečeno v mirovni pogodbi, da bi ne bilo primerno, da se podeli italijansko državljanstvo tistim Slovincem, ki so bili tu že več let nastavljeni in je bilo morda od rojstva vse njihovo življenje navezano na Gorico, čeprav so bivali prej kje v okolici — ali morda celo od rojstva pod goriško občino. Esuli so tu komaj eno leto in še manj!

V tej zadevi bi smeli imeti najmanj težav tisti, ki so vedno trdili, da je slovenski jezik samo eno izmed italijanskih »narečij«, kakor n. pr. kalabreščina ali pie-

JUTRANJA ZARJA

Jutranja zarja nas opozarja: Novi je dan z neba nam poslan.

Zvezde nehajo migljati, sonce začne nam sijati, Soncu, ki ves svet vzdržuje, Stvarnik da, kar potrebuje. —

Na vzhodu nebo te že rdeče svari in prosi goreče: Ne bodi, o človek, ne bodi zaspan, vstani pa pridi na polje, na plan! —

Ubrano zvonovi se zdaj oglasijo, po drevju pa plički lepo žvrgolijo. Petelin seveda tudi zapoje, lenobe on noče poznati tvoje. —

Jutranja zarja nas opozarja: Novi je dan, ne bodi zaspan!

Franc Ribič izseljenec, rudar

Kdo je za vojno?

Sv. oče neprestano vabi vernike in voditelje vseh narodov k delu in molitvi za mir. Zato je po komunističnih nazorih vojni hujskač.

Komunisti finansirajo razgrajče, nestijo nemire, pripravljajo revolucije — in tihotapijo čez meje miroljubnih narodov orožje. In oni so »miroljubni« ljudje.

Bedak, ki jim te reči verjame, mora biti bedak prav velikega kalibra.

Nova knjiga o delovanju demonskih sil

Bogoslovni profesor msgr. Sheen iz Amerike je izdal knjigo o delovanju demonskih sil. Knjiga je izredno zanimiva, ker preiskuje, v koliko se pojavljajo demonske sile v komunizmu in nacizmu. Med drugim je napisal tudi teletavke: »Nova doba, v katero stopamo, je verska doba človeške zgodovine... Poslej ne bo več bojev za kolonije in narodne pravice, marveč za duše. Odslej se bodo ljudje delili v dvoje ver, v vero Boga — človeka in v vero človeka — boga; v vero Boga, ki je postal človek, in v vero človeka, ki se je naredil za Boga; v brate v Kristusu in v ljudi, ki se družijo v znamenju Antikrista.«

monteščina. To trdijo o jeziku Beneških Slovincem še danes.

Posebne ozire narekuje Italiji v tem pogledu misel na to, da so Slovinci v Italiji toliko let nosili vsa državna bremena z vojaško službo vred, a da so bili pod fašizmom tako poniževani, da bi morala čutili demokratičnost na Italija nekako moralno dolžnost, da s svojo naklonjenostjo v sedanji stiski skuša vsaj nekoliko popraviti vse gospodarske in kulturne krivice preteklosti.

Res je, da italijanska narodnost narekuje Italijanom neko posebno dobrohotnost napram beguncem italijanske narodnosti, vendar tudi v tem pogledu ni zadeva povsem jasna.

Ali je bilo res v italijanskem interesu, da so Italijani iz Istre v množicah bežali iz italijanskih mest, čeprav niso imeli na vesti ne zločinov iz prejšnje dobe in tudi niso bili radi idejne borbe proti komunizmu osebno tako ogroženi, da bi morali bežati iz strahu za golo življenje? Slovinci pa so samo zaradi varnosti življenja zapustili svoje domove, čeprav niso zagrešili drugega, kakor da so odklanjali tisti komunizem, katerega so tudi množično Italijani prav izdatno podpirali in mu pomagali do oblasti v Jugoslaviji.

Glede begunskih podpor raznih mednarodnih dobrodelnih ustanov je pa naše globoko prepričanje, da inozemstvo, ki podpira Italijo, nikakor ne misli od-

teh podpor izključevati ali pri njih zapostavljati tiste bivše italijanske državljane, ki so morali bežati pred rdečim nasiljem. Vsaka dobrodelna ustanova hoče podpirati predvsem tiste, ki so najbolj potrebni, ne glede na jezik, ki ga govorijo.

Narodnostni oziri so velikokrat zelo hvalevredni, toda nad narodnostjo je človečanstvo in še višje krščanska ljubezen.

Poleg tega ne pozabimo, da ne bo še ne danes ne jutri konca sveta in da bo Italija v bodočnosti še potrebovala dobrih odnosov s slovanskimi narodi, ki bodo prej ali slej nujno ozdraveli od rdeče kuge. In takrat ne bo vseeno, kako je Italija ravnila s Slovenci v tej strašni uri preizkušnje.

Naj še dodamo, da je Italija vrnila italijansko državljanstvo

tistim Nemcem iz Južne Tirolske, ki so optirali za Nemčijo. Koliko laže stori to Slovence, ki so po mirovni pogodbi izgubili državljanstvo!

In končno ne gre za tako veliko število ljudi, da bi bilo z njimi kakor koli ogroženo italijanstvo italijanskega dela Primorja.

Glejmo na to vprašanje od katere koli strani, tudi resničnim koristim Italije same bo v prid, ako bo z vsemi svojimi bivšimi državljani ravnala ne samo po kakih črkah, ki jih sama preklinja, ampak po zdravem krščanskem čutu, ki odlikuje italijanski narod in mu narekuje, da ravna kot s svojimi s tistimi bivšimi državljani, ki želijo bivati v njenih mejah, dokler se ne bodo mogli vrniti na svoje domove, po katerih tako srčno hrepenijo.

V vse hiše več božje luči in zato v vsako hišo „Slovenskega Primorca“!

letja. Ima gledališče in angleško knjižnico, več čitalnic in veliko dvorano za prirejanje razstav. Poleg tega razpolaga s posebno dvorano za radijske oddaje in s kinodvorano, kjer bodo predvajali vzgojne in kulturne filme. Predsednik novega kulturnega središča, ki je Nemec, je izjavil, da bo ta ustanova znatno pripomogla k zbolšanju kulturnega življenja.

ČUDA »ELEKTRONSKIH MOŽGANOV«. Največji računski stroj na svetu, ki ga imenujejo »elektronski možgani« je sedaj pričel računanje točnih luninih leg v 19. in 20. stoletju. Ta čudovit računski stroj je opremljen z 12500 elektronskimi cevmi in je stal 750000 dolarjev.

Stroj more v eni sekundi izvršiti 3500 seštevanj ali odštevanj devetnajststevilnih števil in 50 množenj ali 20 deljenj s štirinajststevilnimi števili. Za računanje luninih leg v dveh stoletjih bi morali milijoni matematikov delati vse življenje, medtem ko bodo »elektronski možgani« izvršili potrebne račune v približno dveh letih.

PISMO IZ ŠVICE

Dragi Urh!

Pismo, ki si ga pisal Žefu iz Rima, me je dobilo v najdemokracijejši deželi Evrope. Švica je dežela, kjer vlada prava verska, kulturna in civilna svoboda.

Mislil boš morda, da sem se udeležil olimpijskih iger, ki so se ravno te dni končale. Tudi to me je precej zanimalo, tembolj ker je bilo zastopanih 28 držav. Tudi Jugoslavija je imela svoje zastopnike med tekmovalci in med časnikarji. Toda medtem ko so se Čehi in Slovaki zelo dobro obnesli in zavzeli drugo svetovno mesto, nas Slovencem ni doletela taka sreča. Na žalost nobeden od naših igralcev ni vzbujal pozornosti. Pač pa jo je vzbudil neki časnikar, ki se ni držal tvojega nasveta, »da je govorjenje srebro, molčanje pa zlato«. Sprgovoril je in tako v par besedah podal sliko svobodne Jugoslavije. Bilo je takole:

»Otvoritve olimpijskih iger se je udeležil tudi predsednik Švicarske zveze g. Henrik Celio. Po otvoritvi si je hotel ogledati tudi centralo mednarodnega tiska, ki je bila nastanjena v hotelu »Pri jezeru«. Predsednik se je čisto prijateljsko pogovarjal s časnikarji raznih narodnosti, in to na tako domač način, da je neki jugoslovanski časnikar vprašal Švicarja, če je to mogoče župan mesta St. Moritz (v področju tega mesta so se namreč tekme vršile), ali pa predsednik tiskovnega društva. Toda ko mu je Švicar prijazno in z nasmehom odgovoril, da je to predsednik, torej najvišja oblast Švice, je na debelo pogledal in ves začuden dejal: »Ni mogoče! Pa brez policije?«

To so seveda tukajšnji časopisi objavili in je neki tednik tako zaključil: *Le po priznanje za naše demokratske ustanove in običaje. Jaz pa dodam: Lepo potrdilo o svobodi, ki vlada za železno zaveso!*

Toliko, kar se tiče olimpijskih iger. Zdaj pa nekaj v odgovor na tvoje pismo iz Rima. V njem praviš, da se je treba

Srce brezmadežno

Sr - ce brez - ma - dež - no in sve - to, vse s trnjem si pre - bo - do - no - zla -
 Ti va - bis k se - bi vse o tro - be, hi za - sli so na gres - no - pol - ju
 Za gre - he tre - ba je po - ho - re, Ta - ho, Mo - ri - ja, nas učis. Ker
 ci - nov, gre - hov ti ne - ste - lo lju - be - zen za - li, mol - ho - no. Mi
 ne - pre - sta - no du - gaš ro - ke, da bi se usmilil, jih go - spod. Sr -
 gres - nih sam je ne - pre - mo - re, po - ho - re do - brih si za - hi - Naj
 ho - ce - mo za - do - sta - va - li za hu - do - bi - je vsch lu - di - vlo -
 ce brez - ma - dež - no Ma - ri - je, mo - li - ti ho - ce - mo š - te - boj, da
 z je - zu - sam se mi tr - pi - mo za de - la gres - ne - ga sve - ta, ste -
 lož - bo te - bi, sve - to Ma - ri, zi - ve - li up - dno v mi - la - st -
 Je - zu - sv - o - ji kr - vi umije vse du - še in jim da po - koj,
 boj naj za - lo - sli de - li - mo, da br - ob - va - ro - van pe - k - la

Ta pesem bo dobro služila za ljudsko petje ob priliki romanja Matere božje in ob prvih sobotah. Pevski zbori in verniki naj si jo izrežejo iz lista ali prepisejo. Četrta nota v 3. taktu je osminka.

OKNO U SVET

ITALIJANSKA VLADA JE IZDALA 11. II. PROGLAS na italijanski narod, v katerem pravi, da je določila v smislu sklepa ustavodajne skupščine 18. april za dan volitev v državno zbornico in senat. Nadalje izjavlja, da bo zastavila vse sile v to, da se bodo volitve izvršile mirno in popolnoma svobodno. Zajamčena bo vsem strankam tudi svoboda, da svojim volivcem razložijo svoj program v tisku in na propagandnih zborovanjih.

Proglas opozarja državljane, da se imajo v prvi vrsti zahvaliti ameriški pomoči, ako v državi ni lakote in ako ni vsa industrija ohromela. Italija potrebuje sodelovanja z drugimi evropskimi državami po Marshallovem načrtu, ako naj se gospodarsko utrdi in dvigne. To naj imajo pred očmi vsi volivci, ki jim je do tega, da bi vse stranke sodelovale pri delu za napredek v pravičnosti in za razvoj demokracije v miru.

ZAPLEMBJA STRELIVA IN OROŽJA. Po raznih krajih v Italiji so zaplenili varnostni organi velike količine streliva in orožja. — Poročajo tudi o podvigih raznih zločincev celo proti duhovnikom. Kake barve so ti mojstri, lahko vsak ugane.

TUDI SOVJETSKA ZVEZA BO OBJAVILA zaplenjene listine o pogajanjih med Nemčijo, Anglijo in Ameriko. V Ameriki pravijo, da se take objave ne bojijo, ker ne bo mogla prinesiti nič takega, kar ne bi bilo že znano diplomatskim krogom in svetovni javnosti. — Sovjete pa je spravila objava tajnih nemških listin v tako zadrego, da smatrajo njihova opravičila v Ameriki za »zelo ubožna na vsebini.«

V Ameriki pripravljajo že za letos natis »izbire najbolj važnih delov dveh knjig listin o nemško-sovjetskih odnosih od l. 1939 do l. 1941«, ki izidejo pozneje.

DAVID E. LILIENTHAL, PREDSEDA NIK AMERISKE KOMISIJE ZA ATOMSKO ENERGIJO je imel govor, v katerem je izjavil, da obstoji rešitev problemov atomske dobe v razširjenju znanja glede atomske energije.

Izjavil je, da izpopolnjujejo Združene države atomsko bombo, vendar dostavil, da ne sme strah pred atomsko bombo

bo dovesti do zmotnih sklepov. O atomskem orožju je izjavil, da se mogoče malo razsodnim zdi atomska bomba najboljšo sredstvo za to, da dovede s strahom svet do tega, da bo dober ali vsaj pameten. »Toda — je dostavil Lilienthal — strah je zaveznik, kateremu se sme le malo zaupati: strah zamore povzročiti tudi paniko in zamore biti vir najbolj fantastičnih sanj.«

»Če se pa s strahom ne more uspeti, po katerem sredstvu moramo seči, da pridemo do miru? Odgovor je le eden: razširitev znanja in razumevanja, — da bodo vsi narodi spoznali vsilke možnosti, ki jih nudi uporaba atomske energije v mirotvorne smote«. Z atomsko energijo je Previdnost dala nas raščajočemu človeškemu rodu ne le novo sredstvo uničevanja, ampak predvsem novo sredstvo proizvodnje in možnosti življenja za vse, ki so si bili marsikdaj radi omejenih sredstev drug drugemu na poti.

GENERAL DWIGHT D. FISENHOVER je zapustil mesto načelnika glavnega stana ameriške vojske in predstavljal svojega naslednika generala Omarja N. Bradleya, katerega je označil za »največjega taktika našega časa.«

AMERISKO ZUNANJE MINISTRSTVO JE OBJAVILO IZJAVE VELEPOS LANIKA ZDRUŽENIH DRŽAV V IRANU, ki je zavrnil sovjetske trditve o domnevni vojaški dejavnosti Združenih držav v Perziji in jih označil ne le za popačene in izmišljene od začetka do konca, temveč tudi za grožnjo, kar je treba še bolj obzlovati.

IZ POROČILA, KI GA JE PREDLOŽIL ODSEK ZDRUŽENIH NARODOV ZA GOSPODARSKE ZADEVE Socialnemu gospodarskemu svetu je razvidno, da je še vedno trajajoče pomanjkanje živil po skoro celnem svetu največji gospodarski povojni problem.

»Dve leti po koncu vojne — navaja poročilo — proizvaja svet manj, kot je proizvajal v prejšnjem desetletju, in to za prebivalstvo, ki je zdaj za 200 milijonov večje.«

V BRITANSKI CONI NEMCIJE SO OTVORILI VELIKO NOVO KULTURNO SREDIŠČE. To središče se nahaja v Engelsburgu, v gradu iz 18. sto

„TIGRI“ - APOSTOLI

I. DELAVCEVA DRUŽINA.

Delopustnega dne zvečer.

Oče sedi pri mizi in drži v žuljavi roki moskovski dnevnik »Pravdo«. Nasproti mu sedi mati, vitka ženska pri tridesetih letih. V njenih črnih laseh se vijejo tu pa tam že belosrebrne niti. Sklonjena je nad raztrganimi fantovskimi hlačami in vbada iglo ter prirezuje s škarjami. Praznični mir vlada v mali delavski sobi, le tiktakanje stenske ure, škrtanje škarij ter šumot časopisa ga motijo zdaj pa zdaj.

Spodaj je nekdo zaloputnil hišna vrata. Po lesenih stopnicah razbijajo zdaj težke stopinje podkovanih fantovskih čevljev. Oče odloži časopis in mati prestane z delom. Sobna vrata se sunkoma odprò in fant srednje postave se požene čez prag ter vrže kapo v kot.

»Končno vendar! Dolgo sva te danes čakala,« reče mati in ga ošine z očitajočim pogledom. Oče nekaj zamrmra in se ozre na uro, na kateri je mali kazalec že prekoračil deseto.

Fant je drzno vrgel nazaj dolge črne lase, ki so mu silili čez čelo: »Saj nisem rekel, da me morata čakati. Lahko bi že šla v svoje gnezdo!«

»Tako, Miša! Teh tvojih drznih odgovorov sva sicer že dolgo vajena. Zadnje dni pa prihajaš vedno

pozno domov,« reče oče. »Mislim, da sem še vedno jaz gospodar v hiši. Kje si bil, govori!«

»Kaj pa to tebe briga!«

Oče vstane in krepko povleče zrak skozi nos.

»Fant! Pridi sem! V sobi diši sumljivo po smodkah in žganju najslabše vrste! Prinesi mi palico, ki je tam v kotu! Sit sem že tega gobezdanja in pohajanja. Pred Bogom sem odgovoren za tvojo vzgojo. No, ali bo kaj kmalu?«

Jazen pogled zadene očeta.

»Se na misel mi to ne pride. Sam zaslužiš udarce, ko v dvajsetem stoletju še veruješ v Boga. Naveličan sem že vajinih pridig. Fantje drugih staršev imajo več prostosti in zato lepše življenje. Zdaj grem v posteljo. Dosti tega!«

Krepka zaušnica je očetov odgovor na neotesano fantovo govorjenje. Miša se obrne in gre proti spalnici. Pred vrati se pa še enkrat ozre in zakliče z jeznim glasom: »Za to vam še poplačam. Pride že priložnost! Ne zabite tega večera!«

S truščem zaloputne vrata za seboj, se sleče in s par močnimi sunki v spečega brata Dimitrija leže v posteljo. Brat se zbudi in hoče navezati pogovor, a Miša je slabo razpoložen.

» » »

»Vedno huje je s temi otroki,« potoži oče materi. »Ves ugled sva že izgubila. Le s čim sva si to zaslužila. Še štirinajst let nima paglavec, pa se že tako postavlja. Kako se bo to končalo?«

»Vedela sem, da pride tako. Moralo je tako priti! Saj sem ti vedno pravila: »Dajva svoja otroka krstiti.« Ti nisi hotel. Zdaj rasteta kot prava pogana, brez varjete in brez vesti!«

»Kako naj bi pa delala drugače! Radi krsta pač nisem mogel postaviti svojega zaslužka v nevarnost. Danes bi delal v Sibiriji brezplačno, če bi bil sploh prišel živ tja. Mislim, da je boljše živeti pogansko življenje kot pravi pogan, nego živeti po pogansko in biti kristjan.«

»Lahko ti je govoriti tako! Ves ljubi dan delava v tovarni in nič ne veva, kod se sinova klatita in kakšne tovarišije imata. Ze v šoli jima učitelj smeči desetero božjih zapovedi. Zdaj pa, ko je Miša že sprejet med brezbožne pionirje, sta otroka še bolj divja. Prav bojim se za malega. Zdaj je sicer še dober, saj ima šele devet let. Tudi Miša je bil v njegovih letih prav dober in ljubezniv fantek.«

»Obupna zadeva s temi otroki! Kam vodi vse to? Stavim, da je bil Miša nocoj z ukradenim denarjem v pohujšljivi kinu, ali pa je že spet vlomil v kako hišo ali skladišče. Jaz ga ne smem v nobeni stvari več podučiti. Če bo fant o nocojšnji zadevi v družini kje pripovedoval, bomo imeli takoj policijo v hiši. Vzrok: ogrožanje državne mladinske vzgoje! Svoje otroke smeš in moraš rediti, podučiti pa ne!«

Zaskrbljen vzame oče spet časopis v roke in se poglubi v zadnjo oglasno stran. Mati zgane fantovske hlače na svojih kolenih, jih odloži in vstane.

Brez katoliškega tednika se ne boste rešili sodobnih zmot in zank. Samo katoliška načela in življenje po njih morejo ozdraviti sodobno človeško družbo, ki ve, da je bolna, a ne pozna vse svoje bolezni in njenih vzrokov. Ne zdravimo samo vej, ampak predvsem korenine!!

ki povzročala malarijo, od trenutka, ko ga vcepi komarjeva samica, pa do njegovega pojava v krvnih telescih po desetih dnevih.

Poizkusi so dokazali, da se ta bacil razvija v jetrih.

Vprašanja, ki čakajo odgovora

Zelo veseli bi bili, če bi nam mogla tržaški komunistični organ »Primorski dnevnik« ali pa goriški »Soča« odgovoriti in pojasniti sledeča vprašanja, ki nas že več časa mučijo:

1. Zakaj pišejo komunisti v vseh svojih publikacijah (v časopisu, v knjigah, celo v prevodih), ki izhajajo v Sloveniji in na Primorskem, besedo BOG skoraj stalno z malo začetnico (bog) proti vsem pravopisnim določilom (morda so pa tudi ta postala reakcionarna), ki zahtevajo veliko začetnico? Kako se to ujeva s trditvijo, da niso proti veri, da vero celo spoštujejo?

2. Zakaj se komunisti skrbno izogiba, da bi pri navajanju letnic zapisali izraz »pred Kristusom« ali »po Kristusu«, temveč uporabljajo rajši nedomači izraz »pred našim štetjem, po našem štetju« (Prim. Skerlj, Izvor in razvoj človeka, Poljudno znanstvena knjižnica 4. passim.) Ali morda ne priznavajo Kristusovega rojstva? Ali pa se morda bojijo izgovoriti in zapisati Kristusovo ime? Iz prevelikega spoštovanja (»ne skruni božjega imena«)? Iz strahu, kot se hudič boji »žegnane« vode?

3. Zakaj je po 124. členu sovjetske ustave (»najbolj demokratična, ljudska, napredna ustava, kar jih je bilo v zgodovini«) izrečno dovoljena protiverska propaganda, ni pa nikjer dovoljena verska propaganda? Kako se to ujema s svobodo, demokracijo, spoštovanjem do vere itd?

4. Zakaj morajo imeti duhovniki v FRLJ (kjer je Cerkev ločena od države in kjer vlada še nikdar videna, slišana, okušana verska svoboda) posebno vladno dovoljenje, da smejo maševati za vernike, spovedovati, obhajati, previdevati bolnike? Zakaj nekaterim primorskim duhovnikom tega dovoljenja niso dali? Zakaj tega niso zahtevali pod fašizmom in nacizmom in ne zahtevajo v reakcionarnih, imperialističnih, izkorisčevalnih, zaslužnjevalnih zapadnih državah?

5. Kako naj si razlagamo sledeče besede velikega svečenika komunizma V. I. Lenina: »Vera je opij narodov. Vera je duhovno žganje, v katerem utapljuje sužnji kapitala svoj človeški lik... Naša propaganda vključuje nujno propagando brezboštva« (Novaja žiznj, 3. 12. 1905 ali Leninova dela v ruščini, zv. VII, I. del). »Vero moramo pobijati. To je abeceda vsakega materializma in zato tudi marksizma« (Dela, zv. XI, str. 1). Kako se te besede skladajo s trditvijo, da komunizem ni proti veri?

6. Ali vedo ti listi in zlasti njihovi trudniki, ki se imajo za bolj krščanske

od papeža, skofov in duhovnikov, da je Centralni odbor komunistične mladine SZ v svojem glasilu Komsomolskaja Pravda 18. 10. 1947 strogo obsodil uredniški odbor mesečnika »Le Jeune Bolchevik«, ker je v št. 5 — 6 1946 zagovarjal spravljalnost vere v Boga in obiskovanje cerkve s pripadnostjo h komunistični mladini, in da je podvzel proti omenjenemu glasilu zelo stroge korake, ker da kvari s takim pisanjem mladino?

Zabavno bi bilo slišati iz ust komunistov odgovor na ta vprašanja. Takih vprašanj bi lahko stavili še dolgo vrsto. Le lahko verni simpatizerji OF si ne stavijo nobenih vprašanj, ker so žrtvovali temu maliku celo svojo pamet.

DOMAČE NOVICE

SLOVENSKI VERNIKI!

Ne pozabite, da je vsak petek ob osmih zvečer na Travniku postna pridiga. Prihajate v takem številu, da bo cerkev polna. Naša doba potrebuje predvsem duhovne obnove, vse drugo bo potem šlo samo od sebe. „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo navrženo!“

Bodite si drug drugemu apostoli in spodbujajte se k dobremu.

Žabnice

Dne 21. 1. t. l. smo objavili dolg dopis iz Žabnic, v katerem nam dopisnik, ki ga dobro poznamo in o katerem vemo, da pozna razmere v Žabnicah kot vsak domačin, toži, da bi bilo treba v tej vasi, kot v marsikateri drugi, dvigniti versko in нравstveno življenje mladine po metodah modernega katoliškega dušnega pastirstva.

Sedaj se je oglasila neka gospodična, ki trdi, da je bil omenjeni članek pretiran in zlasti žaljiv za dekleta. Na naše veselje nam pravi, da je v Žabnicah še precej dobrih deklet, da ljudje cerkev še obiskujejo in da tudi otroci radi hodijo k nauku. Ko smo primerjali oba dopisa, smo morali ugotoviti, da sta oba pisana z dobrim namenom. Razlika je le v tem, da je gospodična bolj občutljiva za dobri glas domače vasi in da najbrž ne ve, kakšno je versko življenje po naprednih katoliških deželah, medtem ko je prvi dopisnik malo bolj razgledan in stvaren. — Resnici na ljubo moramo povedati, da smo ob priliki romanja na Sv. Višarje tudi sami že ugotovili, da je n. pr. obisk popoldanske službe božje v Žabnicah nenavadno majhen.

Ker je dopisnici pošteno ime »svet« vredno kot vse na svetu, smo prepričani, da se bosta dopisnik in dopisnica z dobro voljo kaj lahko sporazumela in skupno delala na to, da se versko in

nравstveno življenje v Žabnicah le še bolj dvigne in da se ustanovijo predlagane organizacije ter močno razširi katoliški tisk, da bo ljudstvo pod slavnimi Sv. Višarjami vedno bolj zgledno in versko ter narodno zavedno.

Vatikanski radio

oddaja v slovenskem jeziku ob četrtek in sobotah ob sedmih zvečer ne le na valovni dolžini 31.06, ki se pri nas slabo sliši, ampak tudi na valu 50.26. — Poslušajte in sporočite, kako slišite.

IZ BENEČIJE

„Papeška podporna komisija“

iz Vidma se je spomnila tudi naših beguncev v Nadiški dolini. Poslala jim je po dva kg testenin na osebo. Naši begunci krvavo potrebujejo pomoči, tembolj, ker niti krušne karte nimajo. Zato so zelo hvaležni omenjeni komisiji, ki se jih je spomnila. Priporočajo se ji tudi za naprej.

Erbeč

Preč. g. Janez Zupančič je moral pustiti landarsko župnijo novemu župniku, sam pa je bil imenovan za župnega upravitelja župnije Erbeč v isti podbeneški občini. Težko so se Landarčji ločili od tako dobrega duhovnika, katerega so v štirih mesecih prav dobro spoznali kot vzornega duhovnega pastirja. V Erbeču pa so ga sprejeli z velikim navdušenjem. Vsa vas je bila okrašena s slavoloki in zastavami. Zastopniki ondnotnih vasic so nabavili avto, da so ga pripeljali iz Barnasa, medtem ko mu je šlo vse ljudstvo nasproti in ga spremljalo v cerkev. Preč. g. Zupančič je imel vprav škofovski sprejem, četudi je le povzorično nastavljen, ker ljudstvo se dobro zaveda, kaj pomeni imeti duhovnika, ki razume in govori jezik otročičev, starčev, bolnikov in na splošno vseh, ki niso izvršili srednjih šol.

Preč. g. Zupančiču želimo, da bi Bog blagoslovil njegov trud v tej gorski župniji!

Vsako tako poročilo nas zelo razveseli in zato prosimo Benečane, naj se večkrat oglasijo.

Bovec

Tukajšnjega g. kaplana je odvedla prejšnji teden OZNA. Prišla je po svoji navadi ponoči, ker sile teme bežijo pred dnevom. — Pa so se in se še vedno nekateri tolažijo, da morda rdeči le niso tako hudi in da se tudi z njimi da živeti, ako je človek previden.

Solkani

Tudi iz Solkana poročajo, da so v zadnjem času zaprli nekoliko »previdevniških« ljudi, ki so vedno upali, da »morda le ne bo tako hudo«. Kako hudo je, bo vsem ljudem, ki si prikrivajo oči še danes, pokazala bodočnost. Marsikdo je pljuval: »Fej, domobranci, fuj, izdajalci!«, ki se danes praska po pleši: »Nisem mislil, da bo tako!«

Livek

Šestindvajsetletni Štangarjev fant iz Ravni pri Livku je svoj čas že dvakrat pobegnil iz nasilne mobilizacije. Zadnji čas je bil begunec in je delal kot gozdar v Benečiji. Domotožje ga je zvalo domov. Brezsrčni domači terenci so ga iz osebnega sovraštva izdali. Vojaki so prišli in ga 5. ali 6. II. brez zaslišanja obesili pred domačo hišo, kjer je visel tri dni. — Kdaj bo konec zločinskega početja brezvestnih terencev in zločinskega zlorabljanja oblasti?!

GOSPODARSKE VESTI

Že spet prihaja nenaravna in nespametna legalna ura v deželo

V nedeljo dne 29. februarja bo po vsej Italiji vpeljana nova uradna ura. Ob dveh zjutraj tega dne se bodo morale pomakniti vse javne ure za 60 minut naprej. Mislili smo, da bo te nenaravne in zdravju škodljive ure vendar konec. Naj nam kdo razloži, koliko gospodarske koristi ima država od te nenaravne ure. Nadalje naj nam kdo pojasni, ali bi se te koristi ne dale doseči tudi na ta način, da se določi poletni urnik le za izvestne urade in obrate, ne da bi mučil vse državljane, tudi kmete in otroke. Še prav posebno nezumljivo se nam zdi, da je treba uro spremeniti že v zimi. Drugod bodo spremenili uro baje šele 3. nedeljo v aprilu.

Po našem mnenju je legalna ura koristna le za prave lenuhe in polegavce, ki so pozabili na lepi pregovor: »Rana ura, zla ta ura!« Za pridne ljudi, ki morajo vedno zgodaj vstajati, zahteva pa prevelike žrtve, ker premnogi ne morejo iti k počitku eno uro prej.

VPRAŠANJE GORIŠKIH CESTNIH ZVEZ. Po listih so načeli vprašanje cestnih zvez našega mesta z ostalo Italijo. Gorica je danes zvezana z ostalo Italijo samo po cesti Gorica-Videm-Benetke. Ta cesta je zelo neprimerna radi velikega ovinka na Videm. Zato so začeli misliti, da bi Gorico priključili cesti, ki veže Trst in Benetke preko Tržača. Narediti bi se imela cesta iz Gorice do Červinjana, kjer bi se priključila oni, ki gre iz Benetk v Trst. Tako bi prosti dosti krajšo zvezo z Italijo.

PROSTA KUPCIJA Z LESOM. Ker so zasebne cene lesa za kurjavo skoraj nižje kot uradne, je že ukinjena katera koli omejitev proste lesne trgovine. Vsak sme popolnoma prosto kupovati in prodajati les za kurjavo.

CARINSKA ZVEZA MED ITALIJO IN FRANCIJO. Pogajanja za to zvezo se bližajo koncu. Vsaka carinska zveza prinaša dobiček in izgubo. Bodočnost bo pokazala to in ono.

POVIŠANJE PROFESORSKIH PLAČ. Dne 12. t. m. je ministrska seja določila za profesorje in učitelje mesečne poviške: za vsakega rednega profesorja 5000 lir študijske doklade, za vsakega izrednega profesorja pa 3000 lir. Ravnatelji dobijo poleg tega še 6000 lir mesečne doklade. Poleg tega dobijo vsi profesorji posebne doklade za popraviljanje nalog za pisanje.

VINSKA UŽITNINA. Po najnovejši vladni odredbi je državna užitnina na vina vseh vrst za vso Italijo poenotena na 8 lir za liter.

40.000 AVTOMOBILOV. Vsi avtomobili, kateri niso imeli 21 konjskih moči, niso smeli v promet po naših cestah. Sedaj je vlada to prepoved ukinila. Pravijo, da bo na podlagi te ukinitve 40.000 avtomobilov, ki so do sedaj počivali po garažah, zopet prišlo v promet.

ZIVILA, KATERA SE DELIJO TA TEDEN. Ta teden dobite po trgovinah sledeča živila na nakaznice: 1000 gr riža,

100 gr ječmena, 1000 gr testenin, 500 gr sladkorja. Ta delitev se bo vršila do 29. t. m.

SEZNAM KMEČKIH DELAVCEV. BIVAJOČIH V GORIŠKI OBČINI, za leto 1948 bo od 13. do 27. II. postavljen na vpogled pri občinskem Protokolnem uradu.

NOVE ZIVILSKE NAKAZNICE. Goriški občinski prehranjevalni urad javlja, da je začel razdeljevati nove živilske nakaznice. Do 28. t. m. morajo biti nepreključno razdeljene med občinstvo.

DAVEK NA PSE. Občina javlja, da morajo do 10. marca vsi posestniki psov preskrbeti živalim posebne ploščice, ki so na prodaj na občini. Po tej dobi bodo pasijerjci, če ne bodo tej določbi zadostili, občutno kaznovani.

JAVNA DELA V GORICI. Ministrski svet v Rimu je dne 14. t. m. prosuščeval med drugim tudi vprašanje javnih del v Gorici. Uspehi tega proučevanja še niso znani.

DELAVSKA POGODBA Z ARGENTINJO. Pogodba za izseljenje, katero sta te dni podpisali Italija in Argentina, zagotavlja italijanskim priseljencem iste pravice kakor argentinskim državljanom. Pot je brezplačna in vsaka zloraba priseljencev je izključena. Priselitev je neomejena. Zaželeni so predvsem novi kolonizatorji neobdelanih zemlji. Kljub vsemu pa vendar našim ljudem te izselitve ne pripravljamo. Trebljenje pragovov in obdelovanje pamp je najtežji poklic na svetu.

DIJAKI BEGUNCI OPROŠČENI TAKS. Dijaki iz tržaškega ozemlja in iz pokrajini, ki so pripadle tujim državam, so oproščeni vseh šolskih pristojbin, če študirajo v Italiji.

DELAVSKE STAVKE V BELGIJI. Ker se tudi v Belgiji čimdalje bolj pojavljajo delavske stavke, tako da so zadnje dni stopili v stavko vsi delavci plinarn, elektrarn in premogovnikov, je belgijska vlada odredila civilno mobilizacijo stavke. Na podlagi te odredbe bo strogo in težko kaznovan vsakdo, ki takoj ne nastopi dela.

Listnica uredništva

Tisti, ki je pisal, da ne mara več Urha, ker da se druzi v Rimu z »bivšimi fašisti«, je dokazal, da je Urh zanj preučen. Tudi nekateri drugi so si dali podobno izpričevalo. Uredništvo pa bo upoštevalo vse želje, zlasti pa želje tistih, ki se podpisujejo s polnim imenom.

DAROVI:

Dr. N. N., da bi nas Urh za dolgo ne zapustil, 1000; za Urhovo potovanje 500; dekleta iz sanatorija na Šempeterski cesti z geslom: Naj živi naš Urh! 1000; N. N. iz Štandreža 130 + 200; dva Vesdrijanca ob odhodu v Belgijo 350; N. N. iz Gorice 500; Alfonz iz Richmonda v Kaliforniji 10 dolarjev; v spomin izgine nulega oz. ugrabljenega sina Milkota daruje mama iz Proseka 500; da bi sinček dobro napredoval v semenišču, daruje mati 200; rodoljub iz Rima 1450 lir. Bog povrni!

ZA »SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE« so darovali v januarju: g. Milost 1000; č. g. Stanta 500; dobrotniki iz Štmavra 1500; iz Štandreža 2000; iz Števerjana 2000; N. N. 2000 lir. Bog povrni!

ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE«: Neimenovana gospa 100; neimenovani gospod nekaj obleke; Z. P. 300 lir. Vsem srčna hvala!

Odgovorni urednik

Dr. BONAVENTURA MAHNIČ
Katoliška tiskarna — Gorica

»Veš, kaj? Za svoja otroka bi morala midva moliti. To je še najboljša, kar moreva storiti. Ze prej bi bila morala pomisliti na to! Človek gara in se muči ves dan, zvečer pa je tako truden. Svetniške podobe sem bila skrila pod posteljno opravo. Milostno podobo »Kazanske Bogorodice« tudi in sv. razpelo je poleg nje.«

»Kakor ti drago. Skoditi nam molitev ne more! Prej pa le še pogled, če otroka spita. Nevarno bi bilo za naju, če bi naju slišala.«

Mati gre tiho v sobo. Miša leži z zagrizenimi ustnami in se ne gane. Mali Dimitrij poleg njega pa vleče dreto in se ne prebudi. Olajšana se mati vrne in potegne zaboj iz skrivališča. Ven vzame rožni venec, milostno podobo in križ in razpiha prah z njih. Oče pripravi mizo in vzame košček sveče iz miznice.

Tako začneta oba zakonca kleče pred malim hišnim oltarjem molitev rožnega venca. Lučka razsvetljuje z milimi žarko obraz Bogorodice, ki je nekoč z žalostjo v srcu iskala svojega edinega, zgubljenega otroka. Pred njeno podobo razgalita svoje skrbi polno srce. Tako najdeta v molitvi neizrečno tolažbo. Dobrahoten smehljaj se igra na ustnah Tolažnice žalostnih, kakor bi hotela reči: »Ne bojta se! Vajina otroka vzamem jaz pod svoj materinski plašč in ju bom varno vodila skozi življenje.« Globoka in čista ljubezen do otrok vzplamti v srcu očeta in matere. Kaj bi dala, da bi se zgodilo to, kar je skoraj nemogoče: da bi otroka spet našla pot do Boga! Vse, vse, kar imata,

bi dala z veseljem za to. Celó življenje!

Dolgo, dolgo sta tako molila. Ko sta spet vstala, se je bil kazalec na uri že pomaknil čez polnoč. Podobe spet shranita na varno in ležeta v posteljo. Mati razodene očetu, da je darovala svoje življenje za otroka. Presenečena je, ko ji oče odkrije, da je isto storil tudi on. Jutri bosta spet tako molila. To je edino učinkovito orožje, s katerim moreta premagati sovražnika, ki je v srcih njunih otrok zasejal tako strupen plevel. . .

Dimitrij pa ni spal, ko se je mati ozirala po njem. Ves pogovor je slišal in se potuhnil ter smrčal. Ko je bila mati spet zunaj, se je tiho splazil do vrat in gledal skozi luknjo in ključavnici. Tako je bil priča vse nočne pobožnosti.

Brezsrčen in porogljiv nasmeh je obkrožil usta malega brezbožnika. Da se morejo starši še pečati s takimi vražami! Učitelj jim je v šoli zatrdil, da take reči nič ne koristijo. Bo že jutri materi povedal, kar ji gre! Po prstih je zlezal spet v posteljo in zagrabil zmagoslavno brata za lase. Miša je planil kvišku in zamahnil z roko.

»Pst!« se je mali branil. »Ne tolči! Pridi sem, pokažem ti nekaj smešnega! Bodi tiho, prav tiho!«

Oba sta se postavila h ključavnici in gledala skozi njo. Prav lepo sta videla podobo in klečeče starše. Les gla sta spet v posteljo.

»Kaj ne, Miša, da si zdaj vesel, da sem te zbudil?«
»Da, dobro je, da vem.« je zašepetal starejši.

»Zakaj?«

»Jutri naznanim to policiji.«
Na mah je bil Dimitrij pokoncu in zastrmel skozi mrak na brata. »In potem?«

»Policija pride in odvede našega starega.«
»Ne stori tega, Miša, ne stori tega! Ko bi bil vedel, da kaj takega storiš, bi ti tega ne pokazal.«

»Delam, kar hočem, in ti mi ne boš branil.«
»Povem materi, kaj misliš storiti.«

»Le predrzni se! Ne smeš povedati! Natreskam te in vseeno naznanim policiji. Se tebe odpeljejo... Ali si razumel?«

»Da.«

»Poveš?«

»Ne,« je izrekel Dimitrij boječe. »Kaj pa bo potem z nama?«

»Z nama? Krasno življenje bova imela! Delala bova samo to, kar bova sama hotela. Domov bova prihajala, kadar bo nama všeč. Ne oče ne mati nam ne bosta več pridigala in naju strašila z Bogom, ki ga ni.«

»Potem naju odpeljejo v mladinski dom, kjer bova morala spat z drugimi umazanimi sirotami pod isto streho!«

»To se ne bo zgodilo, jamčim ti. Jedla bova sicer tam z ostalimi, a za plačilo si izprosim, da bova lahko spala doma. Ali ne bo to lepo? Niti besedice ne smeš razodeti nikomur! Mi obljudiš? Na častno besedo?«

»Na častno besedo!«

(Nadaljevanje)